

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

גליון אלף תרל"ו

(ל"ב - ב')

שיעור חומש ורש"י פרשת נח תשכ"ו

בתורה"ק ותשחת הארץ לפני האלקים ותמלא הארץ חמס (בראשית ג, יא).

נראה לפרש על פי מאמר העולם בפירוש הכתוב (בראשית יג, יג) ואנשי סדום רעים והטאים לה' מאד, דעל אף היותם גרועים רעים והטאים בענינים שבין אדם לחברו, בעניני שמים התחסדו בצביעותם כאילו הם לה' מאד, ועושים כל מעשיהם לשם שמים. זאת רמז גם כאן ואמר, **ותשחת הארץ** בעניני גשמיים שבארץ מתחת נשחתה עד מאד, ואילו בדברים הנוגעים לשמים היו מראים פנים כצדיקים והסידים, כאילו הם לפני האלקים.

*

עוד יבואר בהקדם מה שכתב הכלבו (ס' קכז) שהחטא בארץ ישראל יענש יותר מאם יחטא הוצה לארץ, כי ה' דורש אותה תמיד ועיני ה' בה והשגחתו תמיד, ואינו דומה מורד במלכות בפלמין למורד חוץ לפלמין, יעו"ש.

על דרך זה גם אינו דומה חטאו של איש המאמין בה', לחטאו של הפוקר ואומר לית דין ולית דיין, כי המאמין נתבע על שיודע את רכונו ובכל זאת חטא נגדו, ומאחר שלא נעלם מידיעתו שיש מנהיג לבירה היודע כל מעשה בני אדם וכל מחשבותם, והוא גומל טוב לשומרי מצותיו ומעניש לעוברי מצותיו, אם כן איך מלאו לבו לחטוא, הכיצד לא תקפתו יראה והרדה לעבור את פי מהוה כל ההויות עילת כל העילות, אם מפני היה רעה אש ומים הריהו מפקד האיך לא יתיירא לנפשו מהבורא ית"ש אדון כל המעשים.

בענין זה כתב זקה"ק זי"ע בישמח משה (פר' נצבים, עה"פ אתם נצבים וגו', ד"ה עוד יתבאר) וזל"ק: כבר כתבו הספרים הקדושים קושיא גדולה וחזקה על עוברי עבירה, והוא תמיה קיימת דלית לה פריקו ולית נגר ובר נגר דיפרקינה, והוא אם אתה עושה עבירה, קשה ממה נפשך איך תחשוב, אם אתה מאמין באמת שהאל יתברך רואה

אגוד חסידי צאנז בארץ הקודש
מכון הוצאה לאור "שפע חיים"

רח' רבי עקיבא 8 * ת"ד 5032 * טלפקס 09-8820355 * קרית צאנז נתניה

אותך, איך אתה עוזת פנים גדול כל כך שאתה יודע שמלך מלכי המלכים הקב"ה רואה אותך והוא עומד אצלך, ואתה עושה כך, הלא אם היה כאן איזה אדם, ומכל שכן אדם חשוב, ודאי לא עשית זאת בפניו בשום אופן, ואיך תעשה זאת לפני מלך גדול ונורא אשר כל דיירא ארעא כלא חשובין קמיה, ואיך אימתך לא תבעתך. ואם תחשוב שאינו רואה, זה קשה מן הראשון שאתה כופר בעיקר האמונה, ומי הוא זה אשר בשם ישראל יכונה שלא ימסור נפשו למיתות קשות כדי שלא יכפור בעיקר. והן אמת כי הם דברי הרמב"ם, והביאו זקני הרמ"א ז"ל בסעיף ראשון משולחן ערוך אורח חיים (א, א) שויתי ד' לנגדי תמיד (תהלים מז ח), הוא כלל גדול ונתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך. כל שכן כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה, אשר מלא כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' (ירמיה כג, כד), מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השי"ת ובושתו ממונו תמיד (מורה נבוכים ח"ג פ' נב) וכו' עיי"ש.

דבר זה היה נראה כחוש אצל הצדיקים, כאשר בפתע פתאום בעת ישיבתם תקפתם חיל ורעדה, וכל אבריהם דא לדא נקשן מפחד ה' והדר גאוונו, עד שלפעמים היה צורך להשכיבם במיטה כדי שתפוג מהם מעט היראה והרעדה.

מלבד תביעה זו עתיד הוא ליתן דין וחשבון על כל מעשיו בפרטיות, ויענש על כל דבר ודבר שעשה שלא כפי ההלכה הכתובה בשולחן ערוך, והמדובר הוא אף בדברים פשוטים, וכגון נטילת ידים שחרית או סדר לבישת הבגדים, כי רבים הם הלכות השכמות הבוקר ופרטיה, עד שמעת קומו בבוקר ועד שעומד להתפלל עלול האדם לעבור מאה עבירות רח"ל, ולא רק מענינים נשגבים של מצוות תמידיות כמו שויתי ה' לנגדי תמיד, אהבת הבורא וכו'. ומה יענה האדם ליום פקודה כאשר ישאלו אותו מפני מה לא נזהר בכל אלו, הגם שלמד ההלכות וידע בחובת הדברים.

לעומתו האיש הבער אשר לא ידע, או אפיקורוס שאינו מאמין ויודע דיש דין ויש דין, אותו ידונו בכללות על כפירתו בעיקר, ולא ידקדקו במעשיו בפרטיות כל כך. וכעין הא דקיימא לן (שבת סז:) כל השוכה עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה אינו חייב אלא חטאת אחת, היודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חייב על כל שבת ושבת וכו'. ולרבי יוחנן וריש לקיש (שם סה:) תינוק שנשבה בין הנכרים כשנודע לו מביא חטאת אחת על כל חטאיו הרבים. והיינו שאפילו אם עבר על כל עבירות שבתורה, מכל מקום כשיבא משיח צדקנו יביא קרבן אחד ונסלח לו, ונשמתו כבר מטהרת ומזוככת. וזהו דייקא בתינוק שנשבה שלא ידע כלל את רבונו והוא כבער ולא ידע, אולם זה שיודע את רבונו, אפילו שאינו מתכוין למרוד בו ח"ו, אבל למעשה אינו מתנהג כשורה על אף ידיעתו שיש בורא עולם, הרי שגדול עונו מנשוא.

צדיקי אמת יתבי בהאי פחדא תמיד, וכמו שהתבטא פעם זקה"ק מצאנו זי"ע, חוששני מאוד שהכמתי מרובה ממעשי (ראה אבות ג, ט). כי מי שאינו יודע ומכיר בגדלות השי"ת ועושה מה שלבו חפץ, עליו אין התביעה גדולה כל כך, או האדם שלא למד וחטא מהמת חסרון ידיעה, לא ידקדקו במעשיו כל כך. לא כן מי שלמד וסיים מסכת אחת ממסכתות הש"ס, או חלק אחד משולחן ערוך עם מגן אברהם, תחת שיתגאה בלבבו לומר שעלה בידו ללמוד כך וכך, החובה מוטלת עליו לפשפש במעשיו אם אכן מקיים כראוי כל מה שלמד, אם מברך ברכות הנהנין כדת בכל פרטיהם ודקדוקיהם, האם קרא לפחות פעם אחת קריאת שמע בכוונה כהלכתה, וכיוצ"ב.

כן לדוגמא, כשלמד מסכת בבא קמא ישגיה במעשיו היטב אם הוא נזהר מלהזיק אחרים אפילו בדברים הנראים כפעוטים, כגון שיושב בבית המדרש בימות החורף כאשר הקור שורר בחוץ ופותח החלון והדלת. או כשלומד מסכת בבא מציעא, שם אמרו חז"ל (טז). המלביץ את פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא, יזהר ביתר זהירות מלהעליב את חבירו, וכן יפשפש במעשיו אם נזהר הוא בדיני גזילה ושואל שלא מדעת, כגון שמשתמש בקיסם שהניח חבירו לנקות בו את שיניו, וכיוצ"ב, כי על כל אלו עתיד הוא ליתן את הדין.

החכם ככל שמרבה בלימודו ומוסיף בידיעותיו נעשה יותר שפל ונבזה בעיני עצמו, כי אז הוא מתבונן ורואה בכל הליכותיו אם התנהג כהוגן וכהלכה. וכן איתא בזוה"ק (ח"ג, דף כג, ב) מאן דקאים בליליא למלעי באורייתא, אורייתא קא מודעא ליה חוביה. הגה"ק בעל דעת קדושים זי"ע כשנצרך פעם לומר יהיה רצון שאחר קריאת התורה, ולא היה סידורו לידו, נטל סידור השייך לאחד המתפללים ואמר יהיה רצון מתוכו, ואחר כך פשפש במעשיו ודן בזה להלכה אם אין בכך איסור שואל שלא מדעת.

כך היא דרכם של ההולכים באמת ובתמים ולומדים על מנת לעשות ולקיים, אבל אם אינו עושה כן גודל עונו מנשוא, כיון שיושב ועוסק בתורה, ונמצא כל היום בין לומדי תורה וצדיקים, אם כן היאך לא למד ממעשיהם. כמו שאמר לי פעם כ"ק אאמור"ר זי"ע בענוות קדשו: מאוד אני מתקנא כך, אתה כשתבוא לעולם העליון וידונו אותך על מעשיך, יהא לך מצדקי ואמתלא שאף פעם לא ראית צדיקים ולא היתה לך האפשרות ללמוד איך לעבוד את השי"ת במסירות נפש, ולכן איך שתתנהג יהא טוב. לא כן אני שהכרתי ולמדתי אצל זקניי הקדושים מצאנו ומסיגומו ועוד צדיקים, וראיתי איך היו עובדים את ה', ולא התהלכתי בדרכיהם, אזי איך יפליגו בעונשי.

*

בזה יובן מפני מה יש צדיק ורע לו ויש רשע וטוב לו (עיין ברכות ז). אחת הסיבות כי הצדיק נדון ונענש על כל פרט ופרט ממעשיו, ואילו הרשע שאינו יודע את רבונו הגם שעל דבר זה גופא ענוש יענש ופגם גדול הוא עד מאוד, מכל מקום על חטאיו הרבים לא ידונו אותו כל כך בחומר הדין.

לכן גם כל המקודש מחבירו חרב יותר מחבירו (אגרת הרמב"ן, כתבי הרמב"ן ח"א אגרת ז), לפי שהוא כחוטא בפלטריין של מלך, כשיושב בבית ה' לפני הגמרא הקדושה, ויודע מעלת התורה הקדושה שניתנה בסיני, ומעלת חכמיה התנאים והאמוראים הקדושים ושאר המחברים, אז כפי גודל השגתו בתורה הק' כך הוא חומרת עוונו.

כן ידקדקו עמו גם על עצם אופן לימודו, אם היתה באימה וביראה ברתת ובוזע כפי השגתו וידיעתו, ובענין זה יכול להיות אחד מלא חטא ופשע על אף שישב כל היום ועסק בתורה הק' בבית המדרש, וחכמי הש"ס באים במענה שהם טהרו עצמם בסלודין יותר ממלאכים ושרפים בקדושה וטהרה ויגיעה עצומה עד שאמרו מאמר זה, ועתה מניע בזוי זה ועוסק בדבריהם מתוך שהוק וקלות ראש, והקטרוג כנגדו גדול עד מאוד, ואין לו במה להצטדק לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה.

במקומותינו היה נימוס וחוק כשהגיעו שלוחי הממשלה בעיר להכריז ולהודיע את דבר המלך, צו התיצבות וכדומה, כשהזכירו את שם המלך נתחייבו כל הנוכחים לעמוד באימה ויראת הכבוד. ומאוייבי תחכמני כמה וכמה אנו חייבים להתלבש בחרדת קודש בשעה שאנחנו יושבים ועוסקים בדבר המלך מלכו של עולם, והתורה כולה שמותיו של הקב"ה (רמב"ן עה"ת בפתחה).

כמה גדול הפגם כאשר אחד נכנס לבית המדרש ומתנהג שם כבביתו, במקום שיעמוד מרעיד בהתבוננו מה נורא המקום הזה, שקדושת בית המדרש גדולה מקדושת בית הכנסת (שו"ע אור"ח סי' צ, יה; שם סי' קנב, א; יור"ד סי' רמו, יז), ורק לתלמידי חכמים ותלמידיהם התיירו לאכול ולשתות בו (שו"ע אור"ח סי' קנא, א), שכך התנו בקדושתם, ומכל מקום גם אותם אין זה פוטר מלישב שם באימה וביראה.

ומה חמור הדבר להיות פוגם ומקלקל בשולחן בית המדרש, דמלבד האיסור שבדבר (עי' ט"ז אור"ח, סי' קנא, ג, ובפרמ"ג שם, ובאשל אברהם סי' קנב, ו) הרי בהתנהגותו זו הוא מבזה כבוד שמים. או כשמניח אצילי ידיו על הגמרא הקדושה, שכל מאמר שבה מלא צירופי שמות מעשה מרכבה ועולמות עליונים. ואכן אצל צדיקי אמת ראינו הפחד והמורא הגדול לכתבי הקודש, שמרוב יראתם נתייראו מאוד מלגעת בדפים. לכ"ק אאמור"ר זי"ע היה סידור שהשתמש בו שלשים שנה, וכן ספר תהלים שאמר בו כל יום משך שנים רבות, ועדיין היו נראים כחדשים. גם הסידור של כ"ק מו"ח בזיוור בעל עצי הים וצל"ה היה נראה כחדש ולא היה ניכר כלל שכבר השתמשו בו. כך היו יושבים ולומדים באימה וביראה ברתת ובוזע, כשכל כמה רגעים היו מתבוננים באלוקות.

*

בהאמור יתבאר דרכו של רבן גמליאל שהיה מכריז ואומר כל תלמיד שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש (ברכות נה), ובוודאי לא היה זה ח"ו משנאתו אליהם שנתכוין לדחותם, אלא אדרבה מאהבתו ומחמתלו עליהם שהם שלא יתקיים בהם (יומא עב): לא זכה נעשית לו סם מיתה. כי מי שנכנס לבית המדרש ושומע תורה

מפי רבן גמליאל ושאר תנאים הקדושים, ואינו מקיים, הרי עונשו גדול וקשה עד מאוד, ועל כגון זה אמרו חז"ל (ביצה 5). מוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידים.

וזאת צריך האדם למודעי, כי להיות מבני היכלא דמלכא אינו דבר שבא ועולה בניקל. אמנם להיות תלמיד חכם הוא דבר חשוב ונשגב עד למאוד, ואין אנו יכולים להשיג כלל כמה יכול אדם לפעול על ידי מה שמתרץ קושיית התוספות, או שאומר פירוש נכון בפסוק. ובזוה"ק איתא (ח"א, דף ד, ב) שמי שאומר חידוש בתורה הקדושה הקב"ה נושקה ונעשה מזה עטרה לראש אלקי צבאות, ונבראים מזה עולמות חדשים (שם ה: ועיין נועם אלימלך, פר' תצא, ד"ה כי יקרא). אבל לעומת זה אם ח"ו מגלה אדם פנים שלא כהלכה, או שבוטע בתורתו שלמד, יפול עד לשאל תחתיה, כמו אותו האיש ימש"ו שיצא לתרבות רעה. ולפיכך אמרו חז"ל (חולין קלג). כל השונה לתלמיד שאינו הגון כזורק אבן למרקולים.

*

בזה יפורש הכתוב בריש פרשתן (בראשית ו, ט) אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, היינו דהכתוב מבאר ואומר מפני מה בא המבול מים על הארץ, לפי שנה היה צדיק תמים בדור ההוא, והרשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר ולא למדו ממעשיו הטובים, ומה גם לפי האמור במדרש (ב"ר 5, ז) שהוכיחם והם לא שמעו בקולו, על כן באו על עונשם. וזה **אלה תולדות נח**, ופירש באבן עזרא כמו הקורות כטעם מה ילד יום, והכוונה לסיפור קורות המבול האמור בפרשה, וכן מצינו שמי המבול נקראו על שמו מי נח (ישעיה נד, ט; וזה"ק פר' נח, דף סו, ב), ואמר הכתוב דהמבול היה על הארץ בגלל שנה איש צדיק תמים היה בדורותיו, ורשעים הללו ראו אותו ולא לקחו מוסר. לא כן בדורות אחרים אף אם גרועים כדור המבול, כמו בדורנו אנו, לא יצא הקצף כיון שאין בדור איש צדיק תמים כמו נח.

וזוה שנאמר, ותשחת הארץ לפני האלקים, שהיו הרשעים הללו מכירים את רבונם ומורדים בו, ובכך גדול עונם מנשוא.

ותשחת הארץ לפני האלקים ותמלא הארץ חמס. ברש"י, ותשחת – לשון ערוה ועבודה זרה וכו', ותמלא הארץ חמס – גזל.

כבר מילתי אמורה שאין אדם מישראל מתהפך באחת להיות רשע ונואף וכו', כי אם מרעה אל רעה ויצא, מן הקל אל החמור, עד שנופל ויורד שאולה. ושורש פורה ראש ולענה הוא בענינים שבין איש לחברו שאדם דש בהם בעקביו, כגון ליצנות, לשון הרע ורכילות, מלבין פני חברו, מתכבד בקלון חברו, ועבירה גוררת עבירה עד שמתפקר להיות יודע את רבונו ומורד בו.

מבאן מודעה רבה לאורייתא, על חומר הזהירות במצוות שבין אדם לחברו, שאם אינו נזהר מלשון הרע וכדומה סופו שתהא מינות ואפיקורסות נזרקת בו

רח"ל. ויש לידע כי לאו דלא תחמוד חשוב כמו מצות אנכי ה' אלקיך. ובוזה נעוץ סופן של עשרת הדברות בתהלתן, אשר כדי שישוג האדם אמונת אמת בבוכ"ע צריך תחלה לקיים מצות 'לא תחמוד' בכל פרטיה ודקדוקיה, ולדעת כמה ראשונים זהו גם בתאווה בלב בלבד אף שלא עביד מעישה ולא לקח בידיים (ראה מנחת חינוך, מצוה לה; וע"ע שו"ת דברי יציב, חו"מ סי' סה).

על זה רמז הכתוב כאן, ותשחת הארץ לפני האלקים, לשון ערוה ועבודה זרה, והאיך באו לידי כך, על ידי ותמלא הארץ חמס שגזלו וחמסו איש מרעהו, ובוזה מרעה אל רעה יצאו עד שנפלו לדיומא התחתונה.

* * *

וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ (ו, יב).

ברש"י, כי השחית כל בשר – אפילו בהמה היה ועוף נזקקין לשאינן מינן (ועיין מורה ובח"א מהרש"א סנהדרין קת. ד"ה כי השחית). וצריך להבין מהות וענין החמס בבעלי חי שאין להם יצר הרע, והלא גם בדורות כתיקונם אינם בעלי דעה לפרוש מן החמס.

נראה לבאר על פי המסופר על (האריו"ל) והבעש"ט הק"ן כשקיבל שבת על פני השדה, הבהמות שהיו שם הגביהו את רגליהם הראשונים ועמדו על שני רגליהם האחרונים כמו אנשים, ואמרו התלמידים שכל כך קידש את האויר סביבו עד שגם הבהמות נתעלו במדרגתם כמו קודם חמס אדם הראשון (וראה בעש"ט עה"ת פר' יתרו, אות כט). וזה הענין שמוצינו (סוכה כח). אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורה עליו מיד נשרף. כמו כן מסופר על צדיק אחד שהציצית שלו התנועעו מעצמם, שהיה בהם חיות (ראה דברי שלום, פר' תבא), והיינו שעל ידי דבקותו בשורש עליון אפילו הדומם קיבל ממנו חיות. ובוזה יבואר הענין כמה דאיתא במדרש שהים אמר שירה, וכדומה.

וזה לעומת זה עשה האלוקים, שכמו שיכול האדם לרומם את הבריאה, כן יש בכוחו על ידי מעשיו למא את הבריאה. מסופר שפעם אחת נסע הבעש"ט הק' עם החברייא קדישא שלו, כאשר בעל העגלה הקבוע אלעקסי היה מושך ומנהיג את הסוסים, ובאמצע הדרך פנה הבעש"ט והזהיר לתלמידיו שישארו ערים ולא יתנו שינה לעפעפיהם עד שיעברו מהמקום הזה, כי בנפשם הוא הדבר שלא יעמוד עליהם הבעל עגלה לרוצחם נפש. כמה שמעו כן תמהו בהיותו ידוע ומוכר אצלם מימים ימימה שמשרת אותם באמונה, אך כמובן קיימו את דברי קדשו מבלי להרהר אחריהם. אחר כך שאל אותו הבעש"ט מה היה בדעתו לעשות כשעברו במקום ההוא, והודה שרצה להרוג אותם. לשאלת הבעש"ט למה עלתה כזאת על דעתו, השיב כדרך הגויים: השד השיא אותי. לאחר מכן גילה הבעש"ט לתלמידיו הקדושים כי באותו מקום נהרגו פעם כמה יהודים רח"ל ועל כן שורה שם רוח מומאה של רציחה, וכל

העובר דרך שם מתעורר בו תאוות רצה להרוג יהודים. וכעין זה איתא בזה"ק (ח"א) דף ר"ב (ב) בענין עגלה ערופה, יעו"ש.

בן היה גם בדור המבול, שעל ידי חטאי בני האדם נטמאו גם בעלי החי והיו נזקקין לשאינן מינן, כי מגודל הטומאה ששררה באויר העולם לא היה אפשר שלא לחטוא. על זה אמר הכתוב וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה, שגם הדומם נשחת, כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ, שהמדבר טימא את החי, והחי את הצומח וכדאיתא במדרש (ב"ר כה, ח) אף הארץ זינתה היו זורעין לה חטין והיא מפקא זונין וכו', והצומח את הדומם, כדברי רש"י (להלן פסוק יג) שאף שלשה טפחים של עומק המהרישה נמוחו ונטשמשו.

כמו שלעומת זה בסטרא דקדושה הצדיק מקדש את מקומו, כדמצינו ביעקב אבינו ע"ה אחרי ששכב במקום ההוא אמר (בראשית כה, יז) מה נורא המקום הזה. וכן מסופר (ספר כבוד מלכים, בסופו) במעלת ההר הקדוש מקום מנוחתו כבוד של התנא האלקי רשב"י במירון, שבעל אור החיים הקדוש זי"ע בהגיעו לתחתית ההר ירד מהחמור והיה עולה על ידיו ועל רגליו, וכל הדרך היה צועק היכן אני השפל נכנס למקום אש להבת שלהבת. כך בזה לעומת זה הרשעים מטמאים את המקום שהם נמצאים שם, באופן שההולך שם לאחר מכן נפגם גם הוא, והנכנס לבית שדרו בו רשעים נכשל במחשבות רעות ח"ו.

וזה גם הענין בטומאת נגעי בתים בכואם אל ארץ אחוזתם, כי אחר שדרו שם הכנענים וטמאו את הבית במעשיהם, ציוה הכתוב להרום הבית עד היסוד, וחלצו את האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אתהן אל מחוץ לעיר אל מקום טמא (ויקרא יד, ט).

לכן גם התמירה תורה כל כך שלא ליהנות מחפצי עבודה זרה, כאמור (דברים ז, כה-כו) לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך פן תוקש בו כי תועבת ה' אלקיך הוא, ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמוהו, ועבודה זרה ומשמשיה אסורים בהנאה (רמב"ם, הלכות עבודה זרה ז, ב), כי אם ישתמש בהם אפילו לצורכי קדושה, כגון שיקח כוס של זהב לקדש על היין בכניסת השבת, לא ימלט מהרהורי עבודה זרה. ולכן גם בעיר הנדחת צריך לשרוף באש את העיר ואת כל שללה כליל והיתה תל עולם לא תבנה עוד (דברים יג, יז).

על כן היה צורך להביא את מי המבול לשחת כל בשר ואת כל היקום, כדי לטהר את העולם מטומאתו. ואיתא בספד"ק זרע קודש (ריש פרשתו) מבול גימטריא חסדו, שהיה זה חסד גדול שנאבדו הרשעים האלו מן העולם וכו' עיי"ש לדרכו בקודש, ולדרכו יבואר שהיה זה מחסד ה' להעביר ממשלת דון מן הארץ, כי מרוב התגברות הטומאה לא היה העולם יכול להתקיים.

הוא שדיבר הכתוב בשבחו של נח **איש צדיק תמים היה בדורותיו**, שהחזיק בצדקתו אף בדור הגרוע ההוא, כאשר אף הבהמות והחיות נטמאו, ואפילו המלאכים שירדו נכשלו ונתנו עיניהם בבנות הארץ (פרד"א כב; זוה"ק ח"א, דף כג, א), אבל הוא עמד בצדקתו. והודיענו הכתוב דרכי קדושתו של נח **איש צדיק תמים בדורותיו**, שהוא לבדו עמד בתומו בתוך טומאת דור המבול, כדי שנלמד מזה שלא להתייאש בדור עקבתא דמשיחא, וכל מי שבאמת רוצה להיות יהודי ירא ושלם, הפץ ה' בידו יצליח.

מבך יש לנו ללמוד מוסר השכל גדול על חובת הזהירות מאויר הרחוב בזמנינו. כי אם בזמנים הקודמים אפשר היה לקיים דברי המושגה (אבות ב, ב) יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, ומאלף שנכנסו לבית המדרש היה אחד יוצא להוראה (קה"ר ז, ט), הרי שבזמנינו שהאוויר טמא כל כך דבר זה נוגע לעיקרי היהדות, כי היוצא מבין כותלי בית המדרש קשה לו להיות יהודי. הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע כבר בימיו היה נוהג להניף תריסי הלונותיו, באומרו שאינו הפץ שיכנס לתוך ביתו אויר הטמא מבחוץ. ואנן מה נעני אבתריה, הלא מיד כאשר בחור יוצא מבית המדרש ונושם אל תוכו אויר הרחוב, מסוכן הוא שיעלו בו מחשבות רעות.

לעת כזאת קשה מאד להתנהג בקדושה ובטהרה ולהתחזק באמונה הקדושה, ורק עצה אחת יש לנו, לשבת כל היום בין לומדי תורה, עם הלונות סגורים שלא יכנס האוויר הטמא, ולעסוק שם בדברי תורה תמיד.

* * *

עשה לך תבת עצי גופר קנים תעשה את התבה וכפרת אותה מבית ומחוץ בכופר (י, ט).

ברש"י, הרבה ריוח והצלחה לפניו ולמה הטריחו בבנין זה, כדי שיראוהו אנשי דור המבול עוסק בה ק"כ שנה ושואלין אותו מה זאת לך, והוא אומר להם עתיד הקב"ה להביא מבול לעולם אולי ישובו. ובזוה"ק (ח"א, דף סג, א) מבואר שזה היה מחמת הצורך להתחבא מפני המשחית כשניתן לו רשות, ולמד מזה על שעת המגפה רח"ל. עיי"ש.

לפי דרכנו לעיל יש לומר, כי מרוב השחתת העולם שהתפשטה כח הטומאה להצר אויר הקדושה שבעולם עד בלתי השאיר לה מקום, נזקק נח לבוא אל תוך תיבה סגורה. כיון שכל עוד נשאר איזה ניצוץ קדושה שבעולם לא היה הקב"ה מביא את המבול, ורק אחר שהטומאה מילאה את כל העולם אז באו מי המבול, ושוב לא היה נח הצדיק יכול לשהות באויר הטמא שבעולם אלא בתוך התיבה.

זה שנרמז בהמשך הכתוב, ויאמר אלקים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם וגו', שגם הדומם והארץ נשחת ונתקלקל וכנ"ל, על כן עשה לך תבת עצי גופר וגו'.

*

עוד יש לומר שנוזקק להצטער בתיבה כעונש על שלא הוכיח את בני דורו להחזירם למוטב (ראה אלשיך הק', בפרשתן, ובחתם סופר עה"ת, בפרשתן). וזה שנאמר **קין כל בשר בא לפני וגו' מכיון שלא הוכחת אותם, ועל כן עשה לך תבת עצי גופר וגו', ותצטער בתוך התיבה, וכפרת אותה מבית ומחוץ בכופר**, שלא כתיבתו של משה הוומר מבפנים וזפת מבחוץ כדי שלא יריח אותו צדיק ריח רע של זפת (מוטה יב). נענש נח שתהא תיבתו גם בפנים בכופר כריח רע.

*

עוד יורמו באומרו עשה לך תבת עצי גופר קנים, לומר שבשבילו ובזכותו ניצולים כל החיה וכל הבהמה אשר אתו בתיבה. כשם שהרשעים במעשיהם גרמו שהשחית כל בשר את דרכו על הארץ, כך נח בקדושתו מיהר והציל את אלו חיות בהמות ועופות שלא השחיתו דרכם.

על פי זה יבואר מה שמצינו (תנחומא נח, אות ט) שאיחר מזונות לארי והכישו, ולהבין בעי איך עשה כן שלא נזהר לאחר מזונות לבעל חי, והא אכור לאדם שיאכל קודם שיתן מאכל לבהמתו (ברכות מ.). ויש לומר שסבור היה דהיינו דוקא במוצב שהאדם חי וניזון בזכות הבהמות, כהדא (ב"ר לג, א) אדם ובהמה תושיע ה' (תהלים לו, ז) אדם בזכות בהמה תושיע ה', לא כן הוא כאשר החיות ובהמות ניצולו בזכותו סבר שמאכלו קודם להם, לכן איחר מזונותיהם.

וביזין שראה נח איש צדיק תמים שנענש בדבר והכישו ארי, חשב ברוב ענוותנותו כי נהפוך הוא שבאמת הוא אינו ניצול אלא בזכותם, ונתמעט מאוד בעיני עצמו, ולזה נאמר (ז, כג) וישאר אך נח, וכל אכין ורקין שבתורה מיעוטיין (רש"י ויקרא כג, כז), שמיניט עצמו בגין כך עד מאוד.

תשובה בענין קרבנותיו של נח

ב"ה, קרית צאנז, י"א במרחשוון תשל"ג.

במ"ש בדבריו הכלי יקר פרשת נח עה"פ ו, בן תקח לך שבעה שבעה^א, שדבריו הם נגד הש"ס בובחים דף קט"ו ע"ב שהכל כשרים בכמה וילף לה מנח עיי"ש.

^א וז"ל הכלי יקר: תקח לך שבעה שבעה. פירש רש"י, לכך צוה להביא מן הטהורים שבעה כדי להקריב מהם קרבן. אין טעם זה לבד מספיק, שהרי לא כל הטהורים ראויין להקרבה כצבי ואיל, ולא כל עוף טהור ראוי להקרבה, ואיך דקדק מזה שלמד נח תורה. אלא עיקר הטעם הוא לפי שהם טהורים על כן אוכלים מהם הרבה, לפיכך הם צריכים להרבות ולהפירות ביותר בעבור שומרי התורה. ומה שנאמר (בראשית ח, כ) ויקח מכל הבהמה הטהורה וגו', משמע שהקריב מכל מין טהור אפילו מאותן שאינן ראויין להקרבה על פי התורה, תשובה לדבר, לפי שנח לא ידע עדיין שיתיר לו הקב"ה אבילת הבעלי חיים, ואמר בלבו ודאי לכך צוה לי להכניס שבעה שבעה מכל מינים אלו כדי להקריב מכולם קרבנות. אבל הקב"ה ידע שסופו להתיר לו כל הבעלי חיים הטהורים, על כן צוה ליקח שבעה שבעה לפי שצדין מהם הרבה, כי אין לומר שרצה בהקרבת כל המינין, דאם כן למה לא התיר לדורות להקריב מכל מין טהור כשיחיו בנמצא אצל האדם ולמה צוה לנח דוקא. ומה שנאמר וירח ה' את ריח הניחוח בעבור אותן מינין הראויין להקרבה, ואיך כמחתיך בשר בעלמא הוא.

הנה באמת בפרקי דרבי אליעזר סוף פכ"ג. נקט, מיד הביא נח ממיין בהמה טהורה שור וכבש ועז וממין עוף טהור תורים ובני יונה ובנה את המזבח הראשון וכו' עיי"ש, הרי דס"ל שנה הקריב רק הנך דכשרים למזבח ולא בכמה, ודלא כש"ס דילן.

ובמדרש רבה פרשת נח וז', טו ויבן נח מזבח לה' ויבן כתיב נתבונן אמר מפני מה ציווני הקב"ה וריבה בטהורים יותר מן הטמאים אלא להקריב מהן קרבן מיד ויקח מכל הבהמה הטהורה וגו' ראב"י אומר על מזבח הגדול שבירושלים וכו' עיי"ש, ונראה שלת"ק הקריב נח מכל הטהורים ואליבא דידיה קאמר בש"ס הנ"ל דהכל כשרין בכמה, אבל ראב"י פליג ודריש ויבן כפשוטו מלשון בנין ולא מלשון התבונן, דקמ"ל שהיה שם מזבח, וכהפדר"א שג"כ נקט ובנה את המזבח הראשון, ולא הקריב אלא הראויין להקריב במזבח הגדול שבירושלים, שלכן לא היה יכול להקריב רק שור וכבש ועז ותורים ובני יונה, וועיין ביאור הרד"ל לפדר"א שם אות ס"ח.

ויש לומר עוד דהכלי יקר ס"ל דראב"י לא פליג לגמרי על ת"ק בהך דקאמר ויבן נתבונן ושלכך ויקח מכל הבהמה הטהורה וגו', רק דס"ל שבתורת קרבן עשה רק אלו הראויין למזבח בירושלים, ואידך כמחתך בשר בעלמא הוי וכו"ש הכלי יקר שם בסופו ודו"ק.

ועוד יש להוסיף כמ"ש בזבחים דף קי"ג. ע"א דר' יהודה אומר דאין ריח ניהוח בכמה עיי"ש, וכיון דהכא כתיב ושם כאן וירח ה' את ריח הניחוח ע"כ דהיה במזבח, וועיין בהרחב דבר ושם ו, ב' לגבי בעל מום ווע"ע שם בהוספות מכת"י המהר"ם ובהעמק דבר ת, כו. ומה עמקו דברי הכלי יקר שכתב בלשון קדשו, ומה שנאמר וירח ה' את ריח הניחוח בעבור אותן מינין הראויין להקרבה ואידך כמחתך בשר בעלמא הוא, היינו שמוזה מוכח כהפדר"א וכדעת ראב"י שרק שור וכבש ותורים ובני יונה הקריב על המזבח דייקא ולא בכמה, ומ"ש ויקח מכל הבהמה הטהורה וגו' כמחתך בשר בעלמא הוי ודו"ק.

[שור'ת דברי יציב, חלק חו"מ, עניני מקדש וקדשיו, סימן קן]

בשולחן הטהור ליל ש"ק פרשת נח תשכ"ח

בתוח"ק (בראשית ט, ה) ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש מיד כל היה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרוש את נפש האדם.

בבעל הטורים כתב, ואך ג' במסורת, הכא ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש מיד כל היה, ואידך ואך אם טמאה ארץ אהזתכם (יהושע כב, יט), ואך את הדבר וגו' (במדבר כב, ב).

נראה לפרש על דרך מוסר, דמצינו בתורה בעונשם של החוטאים בעריות דכתיב (ויקרא כ, יא-טז) דמיהם בם, וזה על דרך שכתב זקה"ק מלייפניק בעל ברוך טעם

זי"ע (עיין במרגניתא דר"ב פרשת בראשית כ"ד ויאמר קן אל ה') שמלבד מזה שמענישים את האדם על העבירה שהטא, מענישים אותו גם על מזה שהיה מאבד עצמו לדעת, שהשחית את גופו ונפשו וגרם לו שעבירה זו תגוררנו לעבירה אחרת, וסופו מי ישורנו. ויתורין בזה דיוק הגר"א זי"ע (שנתן אלוהו, ליקוטים, ד"ה דין וחשבון) על כפל הלשון במשנה (אבות ג, א) ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון וכו' עיי"ש, דהדין הוא על העבירה עצמה, וחשבון הוא על מזה שאיבד עצמו לדעת.

איתא בספה"ק בשם הרה"ק מרוזין זי"ע, דהודש מרחשון הוא מלשון רחוישי מרחשין שפתייה, שהשפתיים עדיין מרחשין מתפילות הימים הקדושים. והוא אמר כן לפי גודל מדרגתו, אבל אנן בענייתן מזה נאמר ומה נדבר, כבר עברו ראש השנה ויום הכיפורים והושענא רבה ובכל זאת לא נשתנינו במאומה לטובה ממה שהיינו בשנה שעברה, וכל זאת מוכיח שכל התפילות והוידויים וכל מה שעשינו היה הכל רק משפה ולחיוץ. אמנם אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה (פסחים ק"ה. ב"ק לה), וכמו שפירש זקה"ק מצאנו זי"ע הכתוב (תהלים כב, כה) כי לא בזה ולא שקין ענות עני, שאפילו מי שהוא באמת עני בדעת ובמצוות, מכל מקום אם הוא מתנהג בענוה הרי זה גם כן חשוב בשמים, כיון שמודה על האמת.

וזה פירוש אומרנו, שאין אנו עזי פנים וקשי עורף לומר לפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו צדיקים אנחנו ולא הטאנו, אבל אנחנו ואבותינו הטאנו. וצ"ב וכי מאי רבותא היא שאין אנו משקרים לפני הקב"ה. אך יש לומר שאנו רואים שאין בידנו שום זכות במה לתלות את בקשת הסליחה והכפרה, רק זאת יש בידנו שלכל הפחות אנו מודים על האמת ואין אנו בבחינת אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און (משלי ל, ב), לכן אנו מתוודים בפה ואומרים שאנחנו ואבותינו הטאנו, ומודה ועוזב ירוחם (שם כה, ג).

ובזה יש לפרש הכתוב (יהושע כד, א) ואקה את אביכם את אברהם מעבר הנהר, שכידוע פירשו הרה"ק מלובלין זי"ע, ואקה את אביכם מלשון רצון, כמו שכתוב (דברים כה, ז) לא אבה יבמי, שהשי"ת יקה את הרצון שלנו **מעבר**, היינו מן העבירה, הנהר, להאיר אותה בנהורא עילאה (וידוע שהגה"ק רבי עזריאל הורוויץ זצ"ל מלובלין, המכונה ראש הברזל, חזר על הפירוש הלז בנימה של ביטול בפני היהודי הקדוש זי"ע, והוא ביאר לו את הדברים לפי דרכו בקודש באופן של מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה וכו' כידוע). ולדברינו יש לומר על דרך זה, ואקה את אביכם וגו' **מעבר**, שאפילו העבירות שעברתם מרצון, הנהר, גם הם יאירו ויזהירו, כי אם בני ישראל מודים שהטאו זה נחשב להם כבר כאילו שבו בתשובה שלימה. וזה שאמר הרה"ק מרוזין, שאפילו היו רק רחוישי מרחשין בשפתם, אף על פי כן נחשבים להם הימים שעברו לימי סליחות ורחמים.

וזאת תורת המסורה, ואך אם טמאה ארץ אחוזתכם, כאשר אתם חוטאים ומטמאים נפשכם אזי אינכם מתחייבים רק על עבירה הזאת, כי אם גם, ואך

את דמכם לנפשותיכם אדרוש, על שהייתם מאבדים עצמכם לדעת וכנ"ל, אבל בכל זאת עדיין יש לכם תקוה, ואך את הדבר, שתתוודו בפה על הטאתכם, וסר עונכם והטאתכם תכופר.

באופן אחר יש לומר הרמז דרחושי מרחשין, על פי מה שכתב הרבי ר' אלימלך זי"ע (עיין נועם אלימלך פר' כי תצא ועוד) שכשפוגם הדיבור אין התפילה עולה כהוגן. ולכן כאשר רואים שכעת עדיין מר השון, שכבר עברו הימים הקדושים ועדיין שרויים בגלות המר, אנו תולים סיבת הדבר מפני שהיו רחושי מרחשין שפתותינו בדברים אסורים ופגמנו הדיבור, ומשום כן לא נענינו בתפילתנו.

והנה על הפסוק (בראשית ב', ז) ויהי האדם לנפש חיה, תירגם אונקלוס לרוח ממלא, שלשון נפש מורה על הדיבור, ועד"ש (שיר השירים ה, ו) נפשי יצאה בדברו. וזה פירוש הכתוב, ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש, שלא רק על העבירות תצטרכו ליתן דין וחשבון, רק גם על שפגמתם עצמכם בדיבורים האסורים גם על זה ידונו אתכם. וזה שאמר המסורה, ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש, אבל לא רק על העבירות, רק גם, ואך את הדבר, היינו הדיבור (וכמו"ש בבעה"ט), יחשב לכם, ואך אם טמאה ארץ אהותכם, שיחשב לכם כאילו עשיתם עבירה טמאה בפועל ממש, וגם על זה תצטרכו לעשות תשובה.

בשולחן המהורר ליל ש"ק פרשת נח תש"מ

בתורה"ק (בראשית ה, יא) ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף כפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ.

במסורה (מובא בבבל הטורים) טרף ב' פעמים, הכא והנה עלה זית טרף כפיה, ואידך כי הוא טרף וירפאנו יך ויחבשנו (הושע ו, א).

נראה לפרש, דאיתא במדרש (ב"ר צא, ז) אין הקב"ה מניח את הצדיקים בצרה יותר משלשה ימים. ומצינו יותר שרשמנות הקב"ה היא אפילו על בהמות וחיות, כדכתיב (תהלים קמ"ה, ט) טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו. וגם בנח מצינו ברש"י מהמדרש עה"פ (בפרשתו ז, כג) וישאר אך נח, גונח וכוהה דם מטורה הבהמות והחיות, ויש אומרים שאיחר מזונות לארי והכישו וכו', ובזאת יש לומר שגם הבהמות וחיות צעקו שרצונם לקבל את אכלם מהשי"ת לבדו. ולהלן אמר הכתוב (ה, א) ויזכור אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה וגו', ופירש רש"י, ויזכור אלקים זה השם מדת הדין הוא ונהפכה למדת רחמים וכו', שהקב"ה חס על נח ועל כל החיות, דמי שאמר לעולמו די אמר לצרותינו די ואפילו מדת הדין הסכימה לזה.

כן איתא בספרים הקדושים על הפסוק (תהלים לג, ו) בדבר ה' שמים נעשו, בדבר ר"ת ב'מדת דין ב'מדת ר'חמים (עיין מגלה עמוקות, פרשת ואתחנן אופן א' ועוד; אנרא דכלה,

פרשת דברים ד"ה (ובדבר הזה), וזה שאמר הכתוב (ירמיה לא, יט) כי מדי דברי בו זכור אוזכרנו עוד, ודיבור כידוע הוא לשון קשה ודין, ואף על פי כן אח"כ מיד זכור אוזכרנו עוד ורחם ארחמנו, משל למה הדבר דומה לאב שהיכה את בנו, ובנו בוכה, והאב פורש לצד ובוכה עמו, כן כביכול כאשר הקב"ה שולח יסורים לבניו רחומיו הריחו משתתף בצערן.

זה שאמר הכתוב, **ותבא אליו היונה לעת ערב**, הוא שעת המנחה, שאז שעת התגברות הדינים, והיינו שגם מדת הדין הסכימה לכך שייפסק המבול. וזהו הענין שהיה (ה, ד) ותנה התבה בחודש השביעי כפירש"י בחודש סיון, שאז הוא החודש בו יקבלו בני ישראל תורה מסיני, ובזכות מתן תורה נעתורה אז אף מדת הדין להסכים למדת הרחמים, והתורה היא בבחינת ותורת חסד על לשונה.

ולפי זה מרחם השי"ת גם על אלה שאין בהם דיעה לשוב, דלא גריעו הם מבהמות וחיות שהקב"ה ריחם עליהם. ומשום הכי אנו מזכירים בזכרונות שבתפלת ראש השנה גם פסוק זה ויזכור אלקים את נח ואת כל החיה וגו'.

והנה בביאור הלשון טרף, מפרש בדעת זקנים מבעלי התוספות כאן, שהוא מלשון (יחזקאל יז, ט) כל טרפי צמחה תיבש, שהוא מתפרש סמדר, ולכך ידע נח כי קלו המים וכו' עיי"ש, ועוד יש מפרשים טרף הוא מלשון שבירה, כדכתיב טרוף טרוף טרוף יוסף, כי הוא טרף וירפאנו (עיינ בטור הארוך, ובכעל המורים). ולפי זה יש לבאר דהנה אמרו חז"ל (עירובין יח: מובא ברש"י כאן) שאמרה יונה לפני הקב"ה רבוננו של עולם יהיו מזונותי מרורין כזית ומסורין בידך ואל יהיו מתוקין כדבש ותלוין ביד בשר ודם, היינו שנצמעה על שמזונותיה ביד בשר ודם, והיא נשברה מאוד על זה, ונתעורר רחמי השם שהחיות ובהמות סובלים כל כך שיהיו ניזונים בידי בשר ודם, ובני אדם אף שאינם בתכלית השלימות לא גריעו מחיות ובהמות על כל פנים, כמו שנאמר (ירמיה לא, כו) זרע אדם זרע בהמה, בני אדם שדומים לבהמה כדאמרו בגמ' חולין (ה ע"א וע"ב) וכנ"ל ודו"ק.

וזה דבר המסורה, **טרף בפיה**, היינו המענה שכבר סבלו מאוד עד עכשיו, ומשלקו הרי הוא כאחיך, **וכי הוא טרף כבר וירפאנו ודו"ק**, וקאי נמי על כל החולים, שכיון שחולה וסובל יסורים ויסורין ממרקין עונותיו, וכיון ש**טרף וירפאנו** בגשמיות ורוחניות והבן.

א"י, לפי מה שכתב הרמ"ק בתומר דבורה (פרק שלישי) שאסור לעקור הצומח כי אף לזה נתן הקב"ה חיות עיי"ש. וזה שאמר, **והנה עלה זית טרף בפיה**, שהעורב הביא העלה הצומח והזינן דאף עליו מרחם הקב"ה, לא כל שכן למדבר וחי, **כי הוא טרף וירפאנו וגו'**, והבן.

יעזור השי"ת ואל יעזבנו ואל ימשנו, וניגאל גאולת עולם בב"א.

בשולחן המהורר יום ש"ק פרשת נח תש"מ

בתורה ק (בראשית ו, יא) ותשחת הארץ לפני האלקים ותמלא הארץ חמס. צ"ב אומרו לפני האלקים, וגם להבין אומרו ותשחת הארץ וגו' דהא בוודאי שכאשר מלאה הארץ חמס אז ותשחת הארץ.

ונראה לומר דהנה זקה"ק זי"ע (באגרא דפרקא אות קפו, ובאגרא דכלה בפרשתו) מביא מכתבי האריו"ל דשם אלהי"ם הגם שהוא דין כנודע, כשמתחלף באותיות שלפניו הוא שם הקדוש אכדט"ם, וזה שם של בטחון, והם האותיות שלפני אלהי"ם, ושם זה עולה בגימטריא ע"ה, וזה שאמר הכתוב (ישעיה כו, ד) בטחו בה' עדי ע"ה, עיי"ש. והנה אלהי"ם (פ"ו) בצירוף שם זה עולה בגימטריא ק"ם, שהוא השם של פדיון נפש והיינו ק"ם פרוטות, וזה שאמר הכתוב (דברים כ, יט) כי האדם עין השדה, ע"ץ בגימטריא ק"ם (עין ברגל ישרה, מערכת פ, פדיון). ולכן כשפוגמים ח"ו במדת בטחון בהשי"ת פוגמים במדת יסוד כנודע, והוא משום דיסוד יסוד ב' פעמים עולה גם בגימטריא ק"ם. וזה עיקר עבודת בני ישראל להשיב לכה"פ ניצוץ במדת בטחון כדי שלא יבואו ח"ו לפגום במדת יסוד, שאז יעקרו ח"ו מב' העולמות. והבן.

וזה פירוש הכתוב (תהלים מז, י) כי לא תעזוב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת, ונראה הכוונה דקאי שאול על גשמיית, ושחת הוא ברוחניות שלא יאבד ח"ו לנצח, או שהכוונה בזה להיפך, ובזה יפורש המושך האי קרא, תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצה, והיינו תודיעני אורח חיים זה עולם הבא, שובע שמחות את פניך זה עולם הזה, נעימות זה עולם הזה, בימינך נצה זה עולם הבא, והבן. ולכך יראה האדם לקיים מאמרם ז"ל (ברכות י) אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים.

וזה שאמר הכתוב, ותשחת הארץ לפני האלקים, שנשחתה הארץ בשם זה שהוא לפני האלקים שמרמזו לבטחון, והם פגמו בזה ותמלא הארץ חמס, כי גזל הריהו היפך מבטחון דאין אדם נוגע במה שמוכח לחבירו, וכשפגמו בבטחון הגיעו לפגום אף ביסוד, וזה שהמשיך ואמר הכתוב, וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה וגו', כלומר בהשחתה דמדת יסוד, ובזה פגמו בחסד של הקב"ה. ומבול בגימטריא חסדו (ע"ח) (ראה בזע קודש בפרשתו), וכן שם זה שלפני האלקים בצירוף הכולל ד' אותיות ג"כ בגימטריא ע"ה, והבן.

לקיים רצון צדיק!

המעוניינים לתרום להדפסת גליונות הד"ת

לכבוד השמחה במעונם

או להנציח קרובים

נא יפנו מבעוד מועד בטלפון: 052-7140042

תוכן העניינים לשיעור חומש ורש"י פרשת נח תשכ"ז:

- בני דור המבול נעשו כחסידים בעניינים שבין אדם למקום, והרשיעו בעניינים שבין אדם לחברו.
- איש המאמין החוטא, חטאו גדול יותר משל הפוקר, כי הוא נתבע על שהמרה פי הבוכ"ע אף שמכירו.
- הלומד תורה נידון על שלא קיים ההלכות שלמד.
- ככל שמרבה האדם בידיעות התורה כן נעשה שפל יותר בעצמו, והתורה מודיעה לו חובתו.
- זהו ענין צדיק ורע לו ורשע וטוב לו. וזהו ענין הגדול מחברו חרב יותר מחברו.
- האדם עתיד ליתן הדין גם על אופן הלימוד אם היה באימה ויראה, מתוך מורא בית המדרש. ומצדיקים שנת"יראו לגעת בכתבי הקודש.
- ביאור מה שהכריז ר"ג כל תלמיד שאין תוכו כברו לא יכנס לבית הכנסת, דנתכוון לטובתם שלא ייענשו.
- בני דור המבול נענשו על שלא למדו ממעשיו של נח. ושורש טומאת דור המבול החל בגול.
- מי שמקל במצוות שבין אדם לחברו סוף שנופל מדחי אל דחי ועבירה גוררת עבירה, ובעשרת הדברות אנכי ולא תחמוד נעוץ סופן בתחילתן דחדר תלוי בחבריה.
- הצדיקים קדשו ורוממו אף החי והדומם שבסביבתם. וזה לעומת זה אצל הרשעים שדבור המבול השחיתו כולם דרכיהם בנינם.
- מקום הרשע גורם פגם למי שנכנס שם.
- ענין נגעי בתים בארץ ישראל, ואיסור הגאה מעבודה זרה ומשמשיה.
- המבול היה מחסדי השי"ת לטהר העולם, והלימוד מזה בחובת הזדירות מאויר רחוב העיר שפונם ומטמא.
- ב' טעמים למה שהוצרך לעשות התיבה, כיון שלא היה יכול לשהות באויר העולם הטמא, או כעונש על שלא הוכיח את בני דורו.
- אלו הבהמות שלא השחיתו דרכם היה זה בכח השפעת הקדושה של נח. ולכן איחר מוזנות הארי כיון שבגינו הוא חי.

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להדפסת הגליון

משפחת שנק הנכבדה הי"ו
לעילוי נשמות הוריהם החשובים
הרה"ח ר' יהודה ב"ר צבי ז"ל שנק
מנכבדי וחשובי ק"ק קרית צאנז נתניה
נלב"ע ביום ט' תמוז תשס"ז
ומרת מלכה ב"ר משה דוב ז"ל
נלב"ע ביום ה' מרחשון תשס"ו
תנצב"ה

הרה"ח ר' שלמה אלהנן שליסל הי"ו
בני ברק
לעילוי נשמות הוריו החשובים
הרה"ח ר' אברהם ב"ר יעקב ז"ל שליסל
נלב"ע ביום ז' מרחשון תשס"ג
ומרת פייגא ב"ר ברוך מרדכי ע"ה
נלב"ע ביום י"ח מרחשון תשס"ט
תנצב"ה

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להדפסת הגליון

הרה"ח ר' פנחס הלוי בלומנבערג הי"ו

מאנסי נ. י.

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח שלום הלוי שיחי

לרגל שמחת נישואיו במזל טוב

עב"ג תחי' בת הרה"ח ר' משה יעקב וקס הי"ו

יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

המחותנים, הרה"ח ר' משה דוב שנק הי"ו - קרית צאנז, נתניה

והרה"ח ר' מרדכי אריה ברגר הי"ו - קרית צאנז, נתניה

לזכות בנו החתן המו"מ בתויר"ש הבה"ח החבר מנחם שנק שיחי

ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת נישואיהם במזל טוב

החתונה אי"ה ביום ראשון הבעל"ט, ה' מרחשון, באולמי גלי צאנז נתניה

יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' ישעיה אלעזר ישכיל הי"ו - קרית צאנז, נתניה

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח אהרן שלום שיחי

לרגל שמחת נישואיו במזל טוב

עב"ג תחי' בת הרה"ח ר' ישעיה יונה שור הי"ו

החתונה אי"ה ביום שלישי הבעל"ט, ה' מרחשון, באולמי יארמונות פרידמן בני ברק

יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר מאיר יחיאל קץ הי"ו

מגדל העמק

בן הרב מנחם מענדל שליט"א, וחתן הרה"ח ר' יהושע קסטנבאום הי"ו

לזכות בנו הב' לוי יצחק שיחי

שנכנס לעול המצוות במזל טוב

יזכה לראותו עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר משה חיים וייס הי"ו

קרית צאנז, נתניה

בן הרה"ח ר' יצחק הי"ו, וחתן הרה"ח ר' אהרן הרשקוביץ הי"ו

לזכות בנו בכורו אליעזר שיחי

שנולד במזל טוב

יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י